

Kvorning Forsamlingshus - 125 års Jubilæum

24. november 2019 fejrede Kvorningens beboere 125 års jubilæum for deres forsamlingshus ved en reception i forsamlingshuset. I dag 125 år efter at forsamlingshuset blev etableret, fremstår det fint og velholdt både ude og inde. Det er ofte udlejet, og det har stor tilslutning i lokalbefolkningen, hvilket ses af medlemstilslutningen.

Vi skal tilbage til 1891, hvor en gruppe driftige borgere i Kvorning, hovedsagelig gårdmænd, begyndte at arbejde med ideen om et fælles hus, et forsamlingshus, for Kvorningens beboere. Behovene for et sådant hus var mange.

Der var det politiske behov, som bundede i den bitre magtkamp mellem Venstre og Højre i sidste del af 1800- tallet. Højre regeringen med konsejpræsident Estrup i spidsen sad på magten, på trods af at Venstre var blevet det største parti, og som var mest udbredt i landbefolkningen. Hidtil havde Venstre kunnet bruge skolestuerne til vælgermøder, men det blev forbudt af Højre, hvorfor det var vigtigt at få et hus, som beboerne ejede, og som de kunne bruge til politiske møder.

Der var ikke blot tale om et politisk behov, men også behov for andre former for sammenkomster for Kvorningens unge og ældre. Hidtil var fester blevet afholdt rundt på gårdene, som havde storstuer, der kunne benyttes. Måske havde de mange "legestuer" slidt vel meget på gårdenes storstuer? så der var behov for en fælles lokalitet. Maden blev lavet rundt på gårdene og så fragtet til feststedet.

Mange unge fra landbohjemmene fik nogle måneder på højskole og kom tilbage tanket op med nye ideer, og et livssyn præget af højskolebevægelsen, som fik dem til at gå forrest i oprettelse af foredragsforeninger. Således var der behov for et forsamlingshus til foredragsvirksomhed.

Med disse nævnte behov i baghovedet, arbejdede Kvorninggruppen videre efter 1891 med forsamlingshusprojektet.

Der blev etableret et interessentselskab. Kapitalen skaffedes fra interessenterne, de deltes op i betalingsklasser efter gårdens hartkorn (et mål for jordens kvalitet). Senere udjævnedes klasseskellet så der var ens betaling for alle. Der blev skaffet en grund midt i byen, og arbejdet med byggeriet kunne gå i gang, baseret på professionelle håndværkere med frivillig hjælp fra gårdenes karle.

Men så en dag i 1894 stod det nye hus færdigt, et hus bestående af stor sal, lille sal, køkken, tillige med et udhus til brænde og lokum. Udhuset var stråttækket, hvorimod der var skifertag på forsamlingshuset. Dette skifertag var stadig intakt ved 100 års jubilæet 1994. Forsamlingshuset bestod af den bygning, der idag ligger parallel med Viborgvej.

Byggeomkostningerne var, inkl. grund, kr. 3.050,-. Årlig udgift til vedligeholdelse blev ansat til 1 kr.

Huset blev straks taget i brug. Legestuerne fortsatte. De unge brugte flittigt salen. Der var lavet regler for de unges brug af huset. To unge mænd valgtes for 1 år til arrangere, skaffe musik og ordne drikkevarer. Gårdmændene skulle på skift levere øl, samt 2 gårdmænd skulle holde opsyn. Omkring 1905 gik det allerede for lystigt til, der blev indført spiritusforbud i huset.

Der blev holdt familiefester i huset samt de mere årstidsbetonede fester, som fastelavn, høstfest og juleshow.

I 1915, da kvinderne fik stemmeret, blev forsamlingshuset også brugt som valglokale, man kunne jo ikke sende Kvornings kvinder udenbys for at afgive deres stemme.

1915-1919 blev der afholdt skole for Kvornings skolebørn i forsamlingshuset, medens den nye skole blev bygget.

I årene indtil 1951 blev der også afholdt Teknisk og med toiletter i kælderen.

At der var scenefaciliteter i den nye bygning blev straks udnyttet. I de efterfølgende år var der næsten årlig dilettant forestilling, instrueret af lærer Dalgård, Kvorning.

I 1967 blev der installeret centralvarme, som siden i 1968 blev ændret til opvarmning med naturgas. Op gennem 1970'erne blev der lavet indendørs vedligeholdelse i lille sal og køkken.

Gennem ca. 45 år i perioden fra 1942 til 1987 havde Hammershøj Andelskasse en fast ugentlig kontordag med 2 timers åbningstid i forsamlingshuset. Det var der megen tilfredshed med blandt pensionisterne i Kvorning, som jo efterhånden fik deres pension og sociale ydelser overført til deres bankkonti.

Det var også tilfredsstillende for forsamlingshuset, som jo her havde en fast årlig indtægt ved at udleje til Andelskassen.

1960'erne blev der etableret en telefonboks i vindfanget ved indgangen. Bestyrelsen mente, det var betryggende, at der kunne ringes til forsamlingshuset, når der var fest, måske især af hensyn til børn, der var alene hjemme. Fra 1968 og frem blev forsamlingshuset også brugt af Kvorning folkedansere til træning og opvisning.

I 1994, i forbindelse med 100 års jubilæum for forsamlingshus gruppe i Kvorning et skrift om forsamlingshuset i 100 år.

Skriftet hed "Kvorning Forsamlingshus 1894-1994 Landsbyliv gennem 100 år". Jeg har brugt dette skrift som kilde til min artikel.

Siden 1994 har forsamlingshuset gennemgået en større renovering udvendig som indvendig, med nye vinduer og tag, renoveret køkken og sale.

Så de 125 år blev fejret i et flot og velholdt hus, søndag den 24. november, ved en sammenkomst for byens borgere i forsamlingshuset. Edith Nielsen fortalte om forsamlingshusets historie og om personer, der har haft tilknytning til forsamlingshuset.

Forsamlingshuset vil forhåbentlig i de næste 25 år blive brugt meget og danne ramme for sammenholdet i Kvorning.

TILLYKKE med de 125 År

Knud Erik Hansen